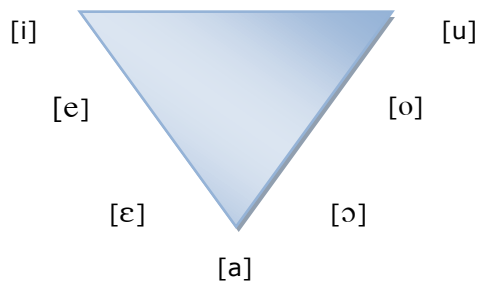
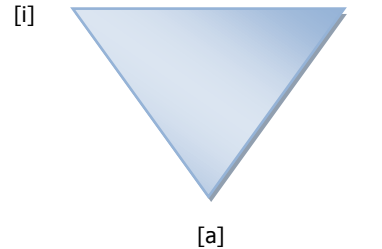

CARACTERÍSTIQUES I TRES DISTINTIUS DE LA VARIETAT DIALECTAL ALGUERESA

	Trets lingüístics	Característiques de l'alguerès
FONÈTICA	Vocalisme tònic	
	Vocalisme àton	
	B/V	Mantenen l'articulació labiodental de la [v]; per tant, distingeixen <i>bens/vens...</i>
	D i L intervocàliques	S'articulen [r]: <i>Naral < Nadal, monera < moneda, meró < meló, ala < ara, vira < vila / vida, frasara < flassada...</i>
	L + C, C + L	La L s'articula R: <i>curpa < culpa, ungra < ungra, carces < calces, crau < clau...</i> Excepte: l'Alguer i altra.
	R + C, R + N	La R s'articula L: <i>infel < infern, saldu < sard, gelmä < germà...</i>
	Metàtesi de la R	<i>Craba < cabra, cogrombe < cogombre...</i>
	DR intervocàlic i inicial	Esdevé R: <i>pera < pedra, llare < lladre, reta < dreta, rap < drap...</i>
	Diftongs	Diftongs IA que s'han mantingut sense evolucionar: <i>maití > matí, maistral > mestral...</i>
	S intervocàlica	Cau la S intervocàlica: <i>camia < camisa, raboa < rabosa</i>
Finals oclusius	Es sensibilitzen (es pronuncien) tots, sobretot NT, LT, Nc i NG: <i>sang, banc, dent, alt...</i>	
LL final	S'articula L: <i>gal < gall, pol < poll, genol < genoll...</i>	

	NY final	S'articula N: an < any, pan < pany, jun < juny...
	Grup TL	No palatalitza: espatla < espatlla, metla < ametlla...
	R final	No s'acostuma a articular mai: <i>poltar < portar, caro < calor, prora < plorar...</i> Només s'articula en monosíl·labs (de vegades reforçada), cultismes i en alguns infinitius (ésser, néixer, parèixer, conèixer)
	Plurals -RS	S'articulen LS: dorols < dolors, corols < colors
	Assimilacions de sons	Es produeixen moltes assimilacions consonàntiques: to banyat < tot banyat; un po de vi < un poc de vi Aparició de la [i] paragògica (vocal de suport) quan un mot acaba en consonant i el següent també hi comença (sardisme): un poqui de vi < un poc de vi; toti l'any (tot l'any)
MORFOSINTAXI	Morfologia nominal	Canvi de gènere: la gel, la front, la sabor, la dolor
		Article: LO, LA, LOS, LES
		Article personal: No usa article personal: <i>Joan és professor</i>
		Plurals: Manté la N etimològica en els plurals d' <i>hòmens, jóvens, ràvens...</i>
		Demostratius: aqueix, aqueixa, aqueixos, aqueixes, conviuen amb aquest, aquesta, aquests, aquestes (proximitat)
		Possessius: MEU, MIA, TOU, TUA, SOU, SUA, NOSTRO, VOSTRO, DE ELLOS ESTRUCTURA POSSESSIUS: article + nom + possessiu = lo cutxo meu, la casa tua (sardisme)
		Indefinits: calquiú, calqui (algú), cert, certos (alguns), arrés (res), paritxos (diversos), un muntó (molts), assai (molt), qualunque, quiunque (qualsevol)...
		Ús de diminutius acabats en -ET, -UTXO, EDDU: lilitutxo (lilitet), porqueddu (porquet)
	Superlatiu: molt negre, assai negre, negre negre...	
	Morfologia verbal	1a psg Present d'Indicatiu: ---- <i>cant, ball, parl, estim...</i>
		2a pplu Present d'Indicatiu (1a conj): -AU: <i>cantau...</i>
		Imperfet d'Indicatiu 2a conj -EVA i 3a conj -IVA: <i>creixeva, seieva, cusives, pativem, dieva...</i>
		Condicional -IVA/IA: <i>mirariva, jugarives...</i>
		Interrogació: Participi davant del verb: <i>Fet l'has?</i>
Auxiliar: El verb SER fa d'auxiliar en els verbs de moviment: <i>jo só anat</i>		
Verb ser: só, sés, és, sem, seu, són		

	Sintaxi	<p>Pronoms:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Ús dels pronoms febles en forma plena: <i>me, te, se, lo, mos, vos, los</i> ▪ Pronom davant de l'infinitiu: <i>vol se'l menjar, anem a l'iglésia per mos confessar</i>
LÈXIC	<p>Mots genuïns algueresos: <i>arramunit (mudat), llumí (misto), frucar (nevar), carinyar (estimar),</i></p> <p>Arcaïsmes: <i>froment (blat), gonella (faldilla), llong (llarg), mont (muntanya), rasor (ganivet), ver (veritat), se colgar (gitar-se), calça (mitja), forqueta (forquilla), morro (llavis)...</i></p> <p>Sardismes: <i>cariasa (cirera), cavidani (setembre), esquirriar (relliscar), lepa (ganivet), maco (de poc seny), matxone (guineu), murendu (ase), pipiolo (fabiol), arbre de pera (perera), anca (cama), corro (banya), cascar (badallar), llinguir (llepar), babai (oncle), anjoni (anyell), fufuruges (engrunes), tiribriqui (llangosta), mestre de nyenya (fuster)...</i></p> <p>Italianismes: <i>almanco (almenys), auguris (felicitats), estrega (bruixa), esvilupo (desenvolupament), fatxa (cara), fiera (fira), indiriz (adreça), pranzo (dinar), campanyoro (pagès), estrac (cansat)...</i></p> <p>Canvis de significat: <i>marina (mar encalmada), mar (mar tempestuosa), ecopina (saliva), escup (escopinada), llenya (fusta), tassa (got), pardal (moixó), Nadal (desembre), minyona (xica), maco (boig), neu (granís)...</i></p>	